

ingediend op **1863** (2023-2024) – Nr. 1
19 oktober 2023 (2023-2024)

Voorstel van resolutie

van Ann De Martelaer, Hannes Anaf, Jeremie Vaneekhout,
Freya Van den Bossche, Celia Groothedde, Conner Rousseau

over het bieden van een rechtszeker perspectief
aan personen met een handicap
die deelnemen aan het experiment
voor de gedeeltelijke terbeschikkingstelling
van budgetten
voor niet-rechtstreeks toegankelijke
zorg en ondersteuning
aan personen met een handicap
in prioriteitengroep twee

TOELICHTING

Op 4 oktober 2023 heeft de arbeidsrechtbank van Antwerpen op een individueel dossier geoordeeld dat de halvering van het persoonsvolgend budget in het experiment van de Vlaamse Regering, strijdig is met de Grondwet. De regelgeving waarnaar de arbeidsrechtbank verwijst, is het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 2022 over een experiment voor de gedeeltelijke terbeschikkingstelling van budgetten voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning aan personen met een handicap in prioriteitengroep twee.¹

De indieners van dit voorstel van resolutie willen erop wijzen dat in het besluit van de Vlaamse Regering het woord 'experiment' gebruikt wordt. Die term is in strijd met de verklaring van de bevoegde minister Hilde Crevits dat het om een vrijwillig project gaat.

Door het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 2022 zouden zowat 1100 mensen die al een hele tijd op de wachtlijst stonden maar een deel van hun persoonsvolgend budget krijgen. Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) kon overeenkomstig de bepalingen van het besluit maximaal 20 miljoen euro aan budgetten aan prioriteitengroep twee ter beschikking stellen. De budgethouder kon de gedeeltelijke terbeschikkingstelling weigeren.

In haar antwoord op schriftelijk vraag 577 van 3 april 2023 deelde minister Hilde Crevits mee dat 911 of net geen 83 procent van de oorspronkelijk ter beschikking gestelde budgetten zijn opgestart. 116 personen hebben hun budget geweigerd en werden vervangen door 79 personen. Op 18 april 2023 zijn negentien verzoekschriften door personen met een handicap bij de rechtbank ingeleid.²

In de nota van het raadgevend comité van 2021 staat te lezen dat de stakeholders een positief advies hebben gegeven, met als voorwaarde dat de mensen met een deelbudget perspectief krijgen om binnen een bepaalde termijn te evolueren naar een volwaardig budget. In het besluit van de Vlaamse Regering wordt verwezen naar artikel 37/0, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 over de indiening en de afhandeling van de aanvraag van een budget voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning voor meerderjarige personen met een handicap en over de terbeschikkingstelling van dat budget. Concreet betekent dit dat het agentschap kan handelen binnen de grenzen van de middelen die jaarlijks zijn vastgelegd in de begroting voor de toekenning van een budget en dat de Vlaamse minister, bevoegd voor de personen met een beperking, jaarlijks bepaalt hoe groot dat budget zal zijn. De verwijzing naar dat artikel beantwoordt niet aan de voorwaarde die de stakeholders hebben gesteld.³

De effecten van deelbudgetten

Artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 2022 bepaalt dat het doel erin bestaat na te gaan of de hoogste noden met de helft van het budget gelenigd kunnen worden en inzicht te krijgen in de wijze waarop mensen hun budget inzetten. De indieners van dit voorstel van resolutie vinden het een bijzondere vaststelling dat het VAPH, dat al jaren systemen opzet om de zorgzwaarte en bijbehorende budgetten vast te leggen en al jaren budgetten ter beschikking stelt, niet beschikt over analyses of evaluaties van de manier waarop dat budget wordt

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 2022 over een experiment voor de gedeeltelijke terbeschikkingstelling van budgetten voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning aan personen met een handicap in prioriteitengroep twee (Belgisch Staatsblad 26 oktober 2022), met inwerkingtreding vanaf 1 december 2022 (<https://www.ejustice.just.fgov.be>).

² <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1955188>

³ DOC/RC/2021/26.10/36.

ingezet. Op de website van het VAPH staat dat het VAPH-beleid ondersteund wordt door wetenschappelijk onderzoek.

Datzelfde artikel 6 stelt dat het VAPH een onderzoeksopdracht moet uitschrijven en gunnen om de effecten van de gedeeltelijke terbeschikkingstelling te evalueren, en dat de Vlaamse minister, bevoegd voor de personen met een beperking, de inhoud van die onderzoeksopdracht moet bepalen.

In haar antwoord op schriftelijke vraag 226 van 14 december 2022 en 354 van 26 januari 2023⁴ deelde de minister mee dat het onderzoek zou worden uitgevoerd door onderzoekers van de KU Leuven en de Universiteit Antwerpen. Het begeleidend onderzoek loopt van 15 december 2022 tot en met 31 januari 2024. Het rapport zal in februari 2024 opgeleverd worden. Zoals bij elk onderzoek zou er een stuurgroep samengesteld worden waaraan de onderzoekers op geregelde tijdstippen over de vorderingen en tussentijdse resultaten zouden rapporteren. Over de tussentijdse resultaten wordt er niet extern gecommuniceerd.

Met een half budget kan een persoon met een handicap geen menswaardig leven leiden. Dat bleek onlangs nog uit de getuigenis van de 39-jarige Shanna Wouters, die via het experiment een deelbudget kreeg. Met de diagnose dat ze ongeneeslijk ziek is, kan ze onvoldoende ondersteuning krijgen in het dagelijkse leven. Ze maakte bekend dat ze een euthanasieverzoek had ingediend.

Het is pervers dat er 'geëxperimenteerd' wordt op mensen, en al zeker op mensen met een handicap. "Wij zijn geen objecten die een beetje zorg nodig hebben, en van wie je kunt zeggen: nu mag het ook met een beetje minder. Wij zijn mensen met rechten, en een daarvan is het recht op een menswaardig leven. Dat kan maar als je voldoende ondersteuning krijgt", aldus Kurt Vanhauwaert, persoon met een handicap.

Oordeel van de rechtbank

De arbeidsrechtbank in Antwerpen oordeelt dat de halvering van het budget in strijd is met het eigendomsrecht en met artikel 23 van de Grondwet⁵, waarin staat dat iedere persoon een menswaardig leven moet kunnen leiden en dat verleende rechten niet mogen worden afgebroken. Door het budget van personen met een handicap te verminderen kunnen ze geen menswaardig leven leiden.

Met andere woorden, de uitspraak van de rechtbank is glashelder: het experiment schendt de Grondwet.

Ann DE MARTELAER
Hannes ANAF
Jeremie VANEECKHOUT
Freya VAN DEN BOSSCHE
Celia GROOTHEDDE
Conner ROUSSEAU

⁴ <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1926360>

⁵ https://senlex.senate.be/nl/dia/structure/str_84/article/art_80_nl_2014-01-06/articletext

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 2022 over het experiment voor de gedeeltelijke terbeschikkingstelling van budgetten voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning aan personen met een handicap in prioriteitengroep twee;
 - 2° artikel 23 van de Belgische Grondwet, waarin staat dat iedere persoon een menswaardig leven moet kunnen leiden en dat verleende rechten niet mogen worden afgebroken;
 - 3° het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, in het bijzonder artikel 19, dat België op 2 juli 2009 geratificeerd heeft;
 - 4° de uitspraak van de arbeidsrechtbank van Antwerpen op 4 oktober 2023 waarbij de toekenning van een deelbudget aan een persoon met een handicap uit prioriteitscategorie twee in strijd met de Grondwet werd verklaard;
 - 5° het feit dat die uitspraak een precedent vormt voor de nog lopende procedures;
 - 6° het feit dat niet elke persoon met handicap bij machte is om naar de rechtbank te stappen;
- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
 - 1° aan alle personen die werden aangeschreven, onmiddellijk het volledige budget ter beschikking te stellen;
 - 2° extra budgetten aan het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) te verlenen;
 - 3° het VAPH de opdracht te geven te stoppen met beroepsprocedures in zaken die aangespannen werden tegen het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 2022.

Ann DE MARTELAER
Hannes ANAF
Jeremie VANEECKHOUT
Freya VAN DEN BOSSCHE
Celia GROOTHEDDE
Conner ROUSSEAU